

EDINOST

Glasiló Slovenskega političnega društva za Primorsko

sv. edinstvo je moč.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, «Nova tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu via Torrente. «Nuova Tipografia» vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanih in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Bolgarska zarota.

Uže dolgo ni bil svet po zgodovinskih faktih tako iznenaden, nego te dni. V takozvanej Rumeliji se je kar čez noč izvršila radikalna prekucija. 18. t. m. v noči je neka zarota, katere so bili deležni tudi uradniki obstoječe vlade, kar nagloma odstavila gubernerja Rumelije, Gavril-pašo-Krestoviča, precej osnovala nek odbor ljudske vlade, kateri je zopet proklinal bolgarskega kneza Aleksandra ob enem tudi za kneza Rumelije. Knezu je omenjeni vladni odbor novo deželo ponudil telegrafičnim putem in 19. t. m. je uže knez prevzel telegrafično vladarstvo Rumelije ter se še tisti dan odpeljal spremljan po ministru-predsedniku v Plovdiv (Filipopolj), da se tam pred vsem ljudstvom okliče za vladarja severne in južne Bolgarije. Istodobno je knez sklical pod orožje vso svojo vojno, katera bo, pomnožena z Rumeljskimi četami, v nekaterih dneh nad 50.000 mož močna stala na južnej meji zdaj združene Bolgarije, da zabrani vsak vpad Turkov; vse glavne strategične točke na Turški meji pa so uže poprej posedli rumeljski vojaki. Gavril-pašo in nekatere Turkom udane velikaše je začasni vladni odbor dal zapreti in dobro zavarovati, da se ne morejo ganoti. Knez Aleksander pa je bil uže 21. t. m. v Plovdivu ter izdal oglaš, v katerem se proglašja knezom južne in severne Bolgarije ter obča, da bode branil koristi združene bolgarske kneževine proti vsakemu sovražniku ter skrbel za notranji mir in napredek obeh združenih kneževin.

Štejoč na svojo vojsko, pravi, da je pripravljen vse žrtvovati za neodvisnost bolgarske domovine. — To pro-

klamacijo je ljudstvo z navdušenostjo sprejelo, vse, mlado in staro hiti pod orožje, da bi v potrebi branilo neodvisnost Bolgarije, entuzijazem je nepopisljiv, kneza Aleksandra je ljudstvo s takim navdušenjem sprejelo, da se kaj takega niti ne da popisati. V Plovdivu imajo uže več dni praznik, vse mesto je v zastavah in drugem okrasji, iz vse dežele vre prebivalstvo v Plovdiv.

Način, kako se je vse to čez noč zgodilo, daje gotovo misliti vsej evropskej diplomaciji. Narod, o katerem je še pred 10 leti Slovanstvo jaidikovalo, da je vsled dolgotrajne sužnosti uže popolnoma otrpnol ter da se morda nikdar več ne vzdigne, ta narod je postal v nekaterih letih čisto sam svoj gospodar, čisto svoboden ter se je vredno uvrstil mej druge omikane napredujoče evropske narode. — Diplomacija, in osobito ona, ki je sklopila berlinsko pogodbo, gotovo ne bi bila mislila, da se berlinska pogodba tako hitro uniči; Turčija pa niti sanjati ni mogla o tem, da bode čez noč popolnoma iztirana iz Bolgarije. — Ves svet se zdaj popraša, kaj osupnela diplomacija zdaj stori. Naše menenje je, da bode delala bonne mine au mauvais jeu, to je, da se sprijazni z dovršenim dejanjem ter se bo držala Bismarkovega »beati possidentis«. Priznati je treba, da so Bolgariji jako fino iztuhali in dognali ta državni prevrat, kaj takega ne bi se bila prebrisana diplomacija mislila od še mladih Bolgarov, tolike edinstvi in politične discipline ne bi bili niti drugi slovanski bratje od njih pričakovali. — Ali kedor je zadnji čas zasledoval politične dogodke, ne bode si mogel

kaj, da ne bi prišel na sled nekemu posebnemu porazumu zaradi Balkanej tremi severnimi cesarstvi.

Mi smo pred enim mesecem v našem listu izrekli menenje, da se je na shodu dveh cesarjev v Kromerizu gotovo tudi govorilo o konečnem rešenju jutrovega prašanja, kolikor zadeva balkanske dežele in da se je pri istej priliki najbrže tudi postavila meja vpliva Rusije in Avstrije na Balkanu, in da le potem je Rusija mogla konečno pripoznati Avstriji Bosno in Hercegovino.

To naše menenje opravičil je prvi korak našega presvitlega cesarja na bosanska tla in pozdrav župana iz turškega Broda, iz katerega pozdrava je bilo uže marsikaj razvidno. Še več pa nas potrjujejo v našem menenju zadnji dogodki v Bolgariji. Komaj 14 dni je, odkar je bil bolgarski knez na Čaškem gost našega cesarja, nekoliko dni potem pa, ko je prišel domu, razširil je uže svojo državo. Da se nista cesarja naš in ruski dogovorila o mejah, do katerih ima prosto roko Rusija, gotovo ne bi se bilo moglo zgoditi v Plovdivu, kar se je zgodilo. Stvar je bila uže davno pripravljena in ni se zgodila brez vednosti ruske diplomacije.

Ali s tem še ni rešeno teritorialno prašanje na Balkanu. Turškeje je v Evropi odzvonilo, najbrže je le še prašanje časa, kedaj se bode zopet svetil križ na Aji Sofiji. Ali prvo prašanje je zdaj, kaj bode z Macedonijo, na katero preže Srbi in Bolgari, kaj bo nadalje z Albanijo. Naše menenje je, da se tudi tam najde modus vivendi, in sicer tak, da Avstriji pripade najbrže velik del obeh teh zemelj do Soluna.

Mogoče da to Macedonsko prašanje uže kmalu ali zaporedoma pride v tok, mogoče tudi, da se še nekoliko let zavleče; na vsak način pa vsa znamenja jasno kažejo, da je sklenena brza poguba evropske Turčije, in da je tudi uže kolikor toliko razdeljena nje zapuščina.

Naj si bode, kakor hoče, z novo dobo na Balkanu bližajo se lepši dnevi Slovanom, in iz tega stališča tudi mi Slovenci z veseljem pozdravljamo popolno osvobojenje Bolgarije.

Slovenci!

Letos praznujejo vsi slovanski rodovi tisočletnico slovanskega blagovestnika sv. Metoda. Pred tisoč leti spoznala sta sv. brata Ciril in Metod, da se le z materinim jezikom dá vcepiti v srca živa ljubezen do Boga; le z materinim jezikom bi- striti um in krepiti narodna zavest. Tisoč let dolgo slišali so Slovenci z javnega mesta samo še v cerkvi govoriti v slovenskem jeziku, tako da jim je mogoče bilo ohraniti ta jezik z svojo vero vred od roda do roda.

A tudi Slovanstvu je napočila zarja boljših dni. V naši dežbi širi se omika v vse narodne kroge. Šolstvo izrekoma pa je tisti vir, iz katerega zajemajo ljudstva občno izobraženje ter versko in narodno prepričanje, ako je osnovano na edino pravem temelji materinega jezika. Kdor ljudstvu zabranjuje njegov jezik v šole ter mu vsiljuje tujo besedo, duši v njem s kruto roko najblažje čute do naroda in domovine. In žali Bog! ustanovilo se je med nami nemško društvo, katero pod krinko, da hoče otrokom svojega naroda preskrbeti poduk v materinem jeziku, ustanovlja šole po naših slovanskih krajih ter vabi v njih slovenske otroke, da jim cepi s tujim jezikom že v mlada srca mránjo da lastnega naroda.

PODLISTEK.

Urvaši.

Indijska drama Kalidásova.

Na slovenski jezik preložil

dr. Karol Glaser.

Kralj.

(Dalje).

(Kralj stopi malo bliže). Poobedoval je, zdaj pristopim.

O knez vseh oroslanov, si li kdaj zagledal krasotico vseh deklet, Občutke sladke ki mi vzbujajo v srci? V njene lasi pa so vpletene Prelepe cvetke, katere ne vene, Mladost pa njej ne zgine nikdar.

(Veselo posluša). Po prijetnem nizkem glasu mi naznanja da drago zopet najdem. V kakem položaju sta oba, zaradi tega čutim do tebe še večje nagnjenje.

Vseh kraljev kralja imenujejo Me knezi vsi, Tebe oroslanov vseh. Izliva se ti neprenehoma Obilni sok iz senc, Jaz delim Darove. Urvaši je izmed vseh Najdražja ml devic in tebi pa Zenica, čredo vodi ki lepo! Obema glej, enako se godi. Bogovi te naj čuvajo, da ne Zgubiš zenice in se ne užališ.

(Pogleda nazaj). Aj, aj! Tu pa vidim prekrasno goro Surabhikandara, na katero

apsarase rade zahajajo; morda najdem na njen m. podnožji devo. (Hodi sem ter tja). Vsled mojih grehov v deževnem vremenu se bliska. Pa vender se ne vrnem, dokler je ne najdem.

Oj gora draga, al' napotila Se mila moja v ta je gozd, Ki bog ljubezni vzel si ga je v last? Kipeči prsi odlikujejo Predrago, udje so okrogli vai; In ljube moje čvrsto je telo.

Kako je to? On molči. Predaleč je in ne more slišati. Hočem bliže stopiti in ga še enkrat vprašati. (Pristopi).

Gospod vseh god, si morda videl kje Predrago mi, uxor vseh krasotic? V tem divnem logu se ločila je Od mene in pa naglo zginola.

Posluša in zasliši odmev; veselo). Kako lepo vse besede moje ponavlja in tudi »zginola«. Kje je moja mila? Oh, oh, to je, jek ki prihaja od gore Surabhikandara. (Žalostno). Utrujen sem. Tu le stojim na pobrežji gor-ke r-ke. prijetno me hladi veter, pihljajoč vsled silnih valov sem; zrem tja v vodo, ki jo je deževje skalilo, in srce moje se v-seli:

V to reko se je spremenila mi Predraga ljubosumna deklica. Valovi njeni krivijo se kot Obrvi devine, a tropa ptic, Ki dviga se in pada, more se Lepo opasniku primerjati; Razjarjena pa vleče za seboj Obleko, pene vodam tak slede. Kakor se reka vije sem ter tja, Tako je nedoloten hod premile. Kako si moreš misliti, da sem Te žalil? Saj si ti mi sreče vir. Saj vedno sem prijazno govoril S taboj, prisegal ti zvesto ljubav! Kako le moreš zapustiti me, Saj vedno sem prežvešči sužnik tvoj.

To pa mora vender biti reka ne pa Urvaši. Kako bi mogla Pururavasa zapustiti in po ljubezni koprneča morju se bližati. Pogum velja tja hočem iti kjer mi je krasnooka izginila izpred oči (hodi sem ter tja). Glej glej, tu le pa je sled njenega pota:

Rudeča raste tu kadamba, ki Naznanja, da je minol vroči čas. Na pol razvite njene cvetke pa Je draga vplela v kite si lepo.

(Sem ter tja hodeč se ozira okolo). Glej, antilopec mlad se pase tu, Prekrasen kot naravno oko, Prav radostno se suče sem ter tja, In slastno občuduje loga kras.

(Ogledovaje se). Kot da bi me hotel odvračati, pogledal je na drugo stran.

In k njemu bliža žena se, ki jo Mladiči sesajoci motijo, On pa k njej stega vrat in gleda le Kako preskrbna mati je redi.

(Bliža se roke sklepa). Si videl mar, o knez vseh antilop. Predrago? Rad ti jo popišem, da Spoznaš jo, velike ima oči, Enake tvojo ženo krasijo.

Oh nič se ne briga za me in zre samo v ženo svojo. Če človeka zadene nesreča, zaničujejo ga povsod. Poiskati hočem druge goličave (hodi sem ter tja) kaj pa se vidi tam v skalnati p-klini?

Res sveti se, pa vender ni meso, Ki lev ga trga oroslanu iz Telesa. Morda pa je iskrica? Nikakor ne, zadušil bi jo dež.

(Premišljuje). Brez dvojbe zlahten kamen je tako Rudeč, kot cvetka le asokova, Da jo obere že, iztega solnce Presvetle žarke, roke svoje tja.

;) Cadamba naučea.

(Pobere ga).

Ta biser lepšati bi moral njej Glavo, ki jo cvetice zdaj kraše (Mandárove), z solzami hočem ga Pomociti. Kje biva ljubica?

(Za kulisami).

Ta kamen vzemi, kamen ki ima Zdravila, moč. Rodila ga je pa Rudečica na nogah Paurinih. In če ga nosi kdo, pomaga mu, Da v kratkem že se združi z ljubico, Katere dolgo že pogrešal je.

(Posluša). Kdo me neki tako podučuje.

(Zapazivši ga). To je Šiva. Častno zahvaljujem se ti za pouk. Vzame zlahtni kamen).

Če združiš me s predrago deklico, Od ktere sem že ločen dolgi čas, Postavim na glavo te si u kraj, Saj Šiva z mescem je ravnal tako.

(Hodi sem ter tja). Ko opazujem te ovijalnice, katerim cvetke še niso zrasle, čutim veliko veselje; imam pa tudi vzrok zato:

Prenežna cvetka mi je ljubica, In veje pa, ki zmočil jih je dež, Spominjajo me ustale njenih, ker So solza je namakale zelo. Cvetice tudi tu še manjkajo, Saj njihov čas do zdaj še prišel ni. Tako dozdeva se mi ljubica, Ki ni do zdaj se še okrasila. Čebulice tu hitre ne šume, Molči in ona mi ko tihl grob, Tako ponižna zdaj je deklica, Ki me poprej je zametovala.

;) Mandara Erythrin a india - tudi eno izmed petero dreves v Indovih nebesih. ;) Indijske žene so si noge z rudečo barvo barvale.

(Dalje prih.)

Nasproti takemu, za nas Slovence pogubonosnemu delovanju čutili so vsi rodoljubi, da ne smemo križem rok držati in mirno gledati, kako se naša deca potuje, izneverja svojemu narodu in odgoja v mislih in nazorih katoličanstva nasprotnega nemško-židovskega liberalizma. V sled splošnje želje je podpisani ustanovni odbor sklenil ustanoviti.

družbo sv. Cirila in Metoda

za vse slovenske pokrajine, ter predložil pravila vis. c. k. notranjemu ministerstvu, katero jih je potrdilo.

Družbino delovanje prične se s tem, da se precej napravijo po pooblaščenih, ki jih postavi ustanovni odbor, podružnice, kolikor je za zdaj mogoče. Te bodo volile zastopnike za veliko družbino skupščino, ktera izvoli pravilno družbino vodstvo.

Na delo toraj, dragi Slovenci, za ohranitev svojega naroda in svojega jezika! Ne dajmo se motiti, če nam očitajo naši neprijatelji, da nas je malo in da se z slovenskim jezikom nikamor ne pride. Samo v Avstriji nas je sedemnajst milijonov Slovanov, da ne štejemo onih osemdeset milijonov, kateri žive ostan naših meja. Kdor pa zna korenito slovenski jezik, on se lahko, rekli bi igraje, navadi drugih slovanskih jezikov. Mnogo naših ljudi našlo je že svojo srečo v trojedini kraljevine, zlasti pa je v Bosno in Hercegovino priklonjenim zdaj naši Avstriji, odprta pot v prvi vrsti našim rojakom. Ne na Laškem, ne na Nemškem, kjer se domačinu prostora pomanjkuje, marveč v slovanskih pokrajinah avstrijskih bodo iskali zasluga in kruha tisti Slovenci, za ktere v domovini ne bi posla bilo. A prvi pomoček v to jim je slovenski jezik.

Čuvajmo toraj svojo sv. vero in žnjo svoj jezik kot najmenitnejše dedino svojih očetov, kot sredstvo prave narodne omike, kot ključ boljše bodočnosti in ne oddajajmo teh svojih svetinj, kakor Ezav svojega prvenstva, za skledico tujčeve leče. S tem namenom na delo!

Nebeška patroha pa, ktera si je družba izbrala, sv. brata Cirila in Metoda, ki sta sv. vero razširjajoč prva za slovenski jezik borila se in trpela, bodita naša pomočnika in izprosita našemu delu in prizadevanju Božje blagoslova!

V Ljubljani, 20. septembra 1885.
Ustanovni odbor družbe sv. Cirila in Metoda.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesarica 4. ali 5. oktobra odpotuje iz Gödöl v Miramare, kder se bo pa le malo časa mudila, tu se vkrca na ladjo »Miramare« ter odpelje najprej v Kotor in od tod v Karf, kder dalj časa ostane. Potem se odpelje v Pirej ter ostane več časa v Atenah, od kodar obišče več krajev, vračajoč se pa več otokov. Cesariciho popotovanje bo trajalo tri tedne.

V gosposko zdornico so imenovani ti le novi udje, feldmaršal-lajtenant baron Beck, vodja državne tiskarnice dvorni svetovalec vitez Beck, Fran grof Bellegarde, posestnik tovarnice Dumba, grajščak baron Hillebrandt, topništva general grof Huyn, grajščak Jan Kresicki, oddelni načelnik baron Kubin, vseučiliški profesor dr. Maassen, Friderik grof Revertera, topništva general baron Rodić, grof Tarnovski iz Krakova, profesor dr. Tomek iz Prage in senatni načelnik najvišjega sode Jan Wierzbicki.

Državnega zbora poslanska zbornica se je včeraj odprla. Prisegel je najprej načelnik starosta in potem drugi poslanci. Nazadnje se je prebral ministerskega načelnika dopis, v katerem so poslanci povabljeni na 26. t. m. v cesarjevo palačo, da zaslišijo prestolni govor.

Levica državnega zbora se je razcepila. 21. t. m. se je zbralo 118 nje udov v posvetovanju; od teh se je izreklo 71 za zvezo pod imenom »nemško-avstrijski klub«, drugih 47 pa se temu uprlo in takoj so osnovali »nemški klub«.

Naučni minister je poslal ukaz dežel-nima namestništvoma na Češkem in Moravskem glede sprejemanja otrok v ljudske šole v tistih občinah, ki imajo mešano prebivalstvo; v tem ukazu spominja na to, da javni organi v nekaterih krajih, v ka-

terih so nemške in česke šole, delajo silo, da se morajo otroci v nemško ali česko šolo vpisati, in vsled tega zaukazuje, da imati deželni namestništvi z vso ostroostjo varovati prosto voljo roditeljev ali njih namestnikov; ako so se otroci kje vpisali v česko ali nemško šolo zoper voljo roditeljev ali njih namestnikov, naj se tako vpisanje uniči ter naj se vpišejo v šolo druge narodnosti.

Za jeziko enakopravnost na železnicah se je »Pekrok« ozbiljno potegnil, on zahteva od českih udov železniškega sveta, naj storé, kar treba, da se enakopravnost doseže.

Vnanje dežele.

V Rumeliji je vstal upor, spodili so guvernerja Gavril pašo Krestovića i njegovo vlado: začasen odbor je vzel v roke deželno vlado in poklical na pomoč severne Bolgare. Bolgarski knez je sprejel vabilo začasne vlade in rumelske vojske, zaukazal mobilizacijo vojske in sklical sobranje na 22. dan septembra ter se sam napotil z ministerskim načelnikom iz Varne v Plovdiv. — Dalja povelja trdè, da so Rumelci zasedli vse strateško važne kraje na turške meji, razdrli brzobjavno potezo in razrušili most »Mustapha paša«. — Vshodnje prašanje je tedaj zopet na dnevnem redu.

»Politische Correspondenz« je priobčila telegram iz Plovdiva od 19. t. m. o padu guvernerja i njegove vlade, kar se je zgodilo po noči 18. t. m. Glavna oseba tega prevrata je doktor Stransky, ki je bil oklican za načelnika narodne vlade. Gosposkam in občinam se je takoj ta prevrat naznanil in vse so odgovorile, da so se pridružile izgledu glavnega mesta. Povsod so se zedinile razne stranke, povsod je nastalo nepopisljivo veselje. Vsi moški od 18. do 40. leta so prišli za orožje. Vse komunikacije s Carigradom so bolgarski častniki in rumelski vojaki pretrgali. Guvernerja Gavril pašo so odpejali v Kompristice, dvanaest ur od Plovdiva, ter ga tam dobro stražijo. Na turško mejo so bili poslani vojaki in prostovoljci, da zasedejo važne kraje. Bolgarska in Rumelija imata za boj pripravljenih 50.000 vojakov brez prostovoljcev. Zastopniki zunanjih vlad se vzdržujejo vsacega vpliva.

Angleški vojaški pristav Trotter in angleški konzul Fawcett, ki sta zdaj v Plovdivu, izrekla sta svoje sočutje Bolgarom. Druga poslanica od 20. t. m. zvečer poroča: Bolgarski knez je v nedeljo zjutraj odpotoval iz Tirnova, prišel uže v Kazanlik ter bil povsod navdušeno sprejet. Narodni prapor se je povsod mej splošnim vriskom razohesil. Reservniki se neprestano pošiljajo na mejo. Plovdivski prefekt je bolgarskemu knezu naproti šel. V Sofiji so se nabili proglasi, da je knez sprejel naslov: knez severne in južne Bolgarije. Navdušenje je splošno. Na vest, da bočejo Turci v deželo prodrli, dré skupaj od vseh krajev rezervniki, prostovoljci, stari junaki in branitelji Šipke soteske, da ponude knezu svojo službo. Vladi se od vseh strani ponujajo bogati darovi za brambo vshodnje Rumelije, ako bi jo napali Turki.

V glavnem mestu se vijo prapori, v cerkvah se opravlja slovesna božja služba. Zvečer je bilo mesto razsvetljeno. Navdušenje je nepopisljivo; knez dosepe 21. popoldne v Plovdiv, kder ga čaka sprejem, ki bo pričal o zaupanju in navdušenju ljudstva.

Knez je izdal ta le proglas: »Mi knez Aleksander I., knez severne in južne Bolgarije po volji vsemočnega Boga in ljudstva, naznanjamo Našemu ljudstvu, da je prebivalstvo vshodnje Rumelije 18. septembra, potem ko je vlado razgnalo, postavilo začasno vlado in Nas soglasno proglasilo za kneza te dežele. Mi ustrezamo volji ljudstva, da se obe bolgarski deželi združiti v eno samo in spoznavamo združenje kakor izvršeno ter sprejemamo naslov: knez obeh Bolgarij, severne in južne Bolgarije. Mi sprejemamo vlado dežele in zatrjujemo, da bomo branili življenje, svobodo in imovino vseh mirnih državljanov brez razločka vere in narodnosti«. V manifestu knez dalje izreka, da je vse storjeno, kar treba, da se mir v deželi ohrani in da se bo z vso ostroostjo postopalo zoper tiste, ki se teh naredb

ne bodo držali, potem nadaljuje: »Zanašam se, da bo ljubljeno Moje ljudstvo obeh balkanskih dežel, ki slavni dogodek navdušeno pozdravlja, podpiralo sveto dejanje združenja obeh Bolgarij, da bode pripravljeno za vse žrtve i napore pri branbi te zveze, kakor tudi za neodvisnost drage domovine. Bog nam na strani stoj v tem težavnem delu! Dano v starem glavnem mestu Velikej Tirnovi v 20. dan septembra 1885. Aleksander«.

Ta tako nagla, nepričakovana preukucija je politično velevažna, ker je vzbudila zopet vshodnje prašanje in mogoče je, da nastane velika evropska vojna. Kako padejo usodni kobri, tega danes ne vé še živa duša. Turčija gotovo pošlje vojsko zoper zedinjeno Bolgarijo, ako tega ne ubranijo velevlasti. Prašanje je, ako dela knez Aleksander samooblastno, ali v porazumoz družimi vladami. Kaj je verjetniše, kdo vé! Vladni časnik »Fremdenblatt«, pravi, da se je knez Aleksander, ker se je postavil z svojo vojsko prekuciji na čelo, teško pregrešil zoper mejnarodno pravo ter razžalil velevlasti, ki so sklenole berlinsko pogodbo. Tudi »Norddeutsche Allg. Ztg.« pripisuje tej dogodbi veliko važnost, nadeja pa se, da se brez vojne poravná, ker je to v interesu vseh velevlasti. Angleški časniki priporočajo angleški vladi, naj ostane neutralna. Diplomatični krogi na Francoskem trdè, da je prekucija popolnoma tuja trem cesarjem in da se knez Aleksander utegne odstaviti, časniki pa imajo prekucijo za jako ozbiljno i nevarno. Zanimljivo je, kar piše »Petersburger Journal«; ta časnik namreč pravi: Zarota je bila drzno skovana in spretno izvršena; politična vredba vshodnje Rumelije je stvar berlinskega kongresa, to je velevlasti. Te naj toraj razsodi, kaj je početi.

Correspondenz Havas trdi, da bolgarski knez dela ruskim nasvetom nasproti i da se je udal le javnemu menjenju bolgarskega naroda. Turčija nikakor ne dovoli združenja vshodnje Rumelije z Bolgarijo, ker bi potem bil Carigrad odprto mesto. Turčija se bo tedaj bojevala, da se povrne status quo: položaj je nevaren, ali gotovo je, da vse velevlasti šele, da se ohrani mir.

V Belgradu je bil 21. t. m. ministerski svet pod kraljevim načelništvom. Sklenola se je po dolgem posvetovanju mobilizacija vojske, sklicanje skupščine na 1. meseca oktobra in začasno razveljavljenje zakonov o svobodi tiska in zborovanja.

Iz Bukreše se poroča, da mnogo Rusov popotuje skoz Rumunijo, da vstopijo kakor prostovoljci v bolgarsko vojsko.

V Atenah je zbudila novica o prevratu Rumeliji velik hrup. Zmanjšanje vojske in vojnih priprav se je odložilo. Po ulicah so bile velike demonstracije.

Angleška kraljica je vsled pomirjenja z Rusijo ukazala, naj se odslové oni rezervni polki, ki so bili meseca februarja t. l. sklicani; drug kraljičin razglas pa naznanja, da so razprave parlamenta odložene do 12. decembra.

Gladstone je izdal volilni manifest, v katerem zagovarja politiko svoje vlade gledé Črne gore, Grškega, Afganistana, Indije, južne Afrike in Egipta, naglašja vredbo egiptovskih finan ter izreka upanje, da Angleška pokliče svojo vojsko iz Egipta, da jej bo le mogoče to s častjo storiti. Gladstone je odločno protiven osvojitvi Egipta, on je zoper angleško pokroviteljstvo, zoper to, da se vojaško zasedanje na nedoločén čas zdaljša in zoper vsako odškodbo za žrtve Angležev. Angleška politika v Egiptu so opira na zmoto. Najboljše je, da se jej naglo konec stori, da se doseže popolna neodvisnost in blagodejni vpliv za podporo manjših držav in razcvetajoče svobode na vshodu.

Španska vlada je sklenola izdati 14 milijonov gold., da nakupi križarskih ladij in torpednic in potem, ko se snide državni zbor, razpisati zajem za mobilizacijo in pomnožitev vojne mornarice.

Španjci so zasedli otok Jap; nemške posadke tam niso več našli.

Na Madagaskarju imajo Francozje zopet praske z rodnom Hovas; general Miot je poročil, da je bil 10. t. m. boj, v katerem je bilo nekoliko francoskih vojakov usmrtenih in ranjenih.

DOPISI.

Trst, 21. septembra 1885. (Izv. dop.)
— (Turki. — Kristjanjs. — Liberalci. — Renegati. — Pobalini. — Lahonski troben-tači. — Pretiralci. — Vojaki). Kristjanska ljubezen, to je lepa, vzvišena stvar; žali-bože, da je revni svet uže skoro popolnoma na-njo pozabil; zato pa le tako rakovo. To sem si mislil, ko sem videl nedavno na Tržiškem kolodvoru blizu 80 bosniških Turkov, Tu-kinj in otrok. Vreme je bilo slabo, lilo je kakor iz škafa; a nek gospod, ki nekaj ukazuje na tuk. postaji, in je bil ob svojem času, ko se je začel ustanek v Hreogovini, bolj Turek, nego kristjan, ta gospod je ukazal, da se mora precej iztirati na dež »questo fecciume«.

Šli so potem ubogi Turki pod ono znano podstrešje na prvem koncu nove dogane; ali tudi od tam so jih v najhujšem dežju prepodili. Res, da imajo Turki trdnjše kožo od tržaških gizdalinov, ali pri vsem tem so se mi smilile uboge ženske in otroci. Prenočiti so potem morali vsi skupaj pod oboki konec carinskega poslopja. Ubogi so prebili zadosti mraza. Slovencem včas pravijo, da so surovi, ali njih surovost se nikoli ne kaže nad siromštvom, kakor se to vidi pri nekaterih Lahih in Lahonih. Meni pa je teže pri srou, ako vidim sovražnika v nesreči, nego prijatelja. Bil sem vedno hud na Turke, ali ko sem jih videl tako revne in trpeče, smilili so se mi v srce, toliko bolj, ker so tako voljno prenašali svojo nesrečo. — Slovan ima dobro srce; on je pravi Samaritan, to ga včasih tepe, ali ne zakriva mu boljše hodočnosti. Hudi časi se bližajo, po hudih časih bode Slovan-Samaritan prava sreča za civilizacijo.

Oj ti uboga civilizacija, pa še bolj uboga svoboda, katero imajo vedno v ustih naši Lahoni. Poglejte, ako ste kdaj videli kaj bolj razpašnega in surovega, nego je kak še precej imovit tržaški mesar. Naši mesarji so navadno Slovenskega pokolenja, ali skoro vsi obligatni Lahoni; krvnemu rokodelstvu se tudi prileže bolj rudečkarstvo, nego slovanstvo. In glejte, ti ljudje so uvrščeni mej nositelje civilizacije.

Pa svoboda, kako jo umejo naši Lahoni? Slovenec, pusti mene pri miru, ti pa čakaj na kosti pod mlzo. — Tako si mislijo Lahoni svobodo, o kateri niti pojma nima.

Drugače ne bi se moglo goditi, da nek kadet korporal, po imenu Preinč (kako italijansko ime je to!) iz samega arda proti Slovencem na okoličane spušča svojega »Rozinanta«. Zgodilo se je, da je ta gospodičič močnika sit nekega okoliškega delalca, ki se mu je sè svojo karijolo do zida umakol, skoro da sè svojo kareto povozil in potem še z bičem namahal. Kaj je imel iskati s kareto poleg zida, ko je vendar cesta poleg kolodvora široka? Kmalu potem je isti gospodičič povozil neko okoličanko; stvar je uže močno dišala po kriminalu, ali ženski so dejali na roko zlati »flajšter« in fantalin še vedno ni stakol tistega »del formaggio«; ali, ako se še kdaj kaj enacega zgodi, garantujemo mu mi, da stakne, kar išče.

Staknejo ččasoma tudi lahonska glasila, namreč »L'Indipendente«, »Salobarda« »Piccolo« in druga enaka golazen. Ako jih ne bodo oblasti učila takozvane »krejancer«, bode jih tega učilo ljudstvo, kajti močno je razdraženo zaradi tega, ker vse te lahonske trobente vsako malenkost, ki se v Rimu ali kod drugod na Italijanskem godi, z velikim hrupom raztroben-tajo, ali o cesaricihi Stefaniji, ki si je pridobila uprav fanatično ljubezen našega ljudstva slovenskega in italijanskega, niso niti zinoli, temveč je še »impertinente« o slavnosti v Lloydovem arsenalu celo tako pisal, kakor da bi se bilo one slavnosti udeležno toliko tisoč ljudi, ne zaradi cesarjeve, ampak le zaradi lepe ladije »Poseldon«. Ali ni to uže uprav impertinentno.

Patriotizem je lepa reč, on je naravna lastnost pošteno odgojenega človeka, Slovencu je prirojen, ker on ima srčno odgojo in visi na starih navadah in običajih. V Trstu pa tudi v tem obziru ni vse zlato, kar se sveti; dosti je tudi pene vmes. Kazati je treba patriotizem, a kazati o pravem času in dostojno; toda to, da je kaka stara gospa kakaj visokej gospi vedno za petami s pušeljci, da kak gospod niti upešanih pri miru ne pusti, da nekateri kar iz »meštirja« dirjajo za visokimi osobami, to se morda komu dopada, toda prav delikatno ni. »Trop de zèle produit du sublime le contraire«.

Pa pustimo to, cesaricihne dnevi ostanejo nepozabljivi za Trst in so morda predhodniki boljših časov; naši okoličani pa smejo biti posebno ponosni na to, da je bil njihov zastopnik, g. Nabergoj tudi ta pot toliko odklikovan, ne da bi se bil sam stavil v prve vrste. Pravijo, da oml-kanci so delikatni. V Trstu štejejo mej omikance in odličnjake mnogo jako nedelikatnih gospodov. Pa v Trstu se temu ni čuditi, tukaj je marsikaj narobe, ker manjka prave podlage.

Čudno je, da noben tuk. list ne omenja ostre kazni 3 vojakov lovcev, rodoma s Kranjskega, ki so bili obsojeni na več let trdnjave, ker so se zoperstavliali svojemu menda kopolu. Kaj pa se zgodi onim v Požegi, kateri so, ako je res, kakor poročajo nekateri listi, mej seboj se tako sprili, da je bilo vse polno močno in manj ranjenih. Boj je bil nekda mej ogerskimi in hrvaškimi vojaki in to zaradi zastav. O te nesrečne zastave. Prej ko ne pride do tega, da bodo prepovedane vse zastave.

Iz Divače. 21. septembra 1885. — (Izvirni dopis). — (Namen ostanjavanja cerkvenih orgelj in pogreb pokojnega duhovnika g. Janeza Kravanja). — Slušal sem po naključju iz gotovega vira, da nameravajo nekateri tuk. železničarski uradniki višjega razreda prostovoljno nekoliko denarja darovati za napravo novih cerkv. orgelj. Toraj glavno nalogo bi morala naša občina s podružnico Ležeče vred vrhu vseh drugih težnj in zraven spadaljočih stroškov prevzeti in kar treba preiskrbiti. Ta misel je po vsem jako dobra in koristna, ali prašanje je, ali bi se dala tudi izvršiti.

Pred vsem je treba v tej zadevi preudariti, da večina dom. ljudstva ne bi bila s tem zadovoljna; kajti naj prvo bi si morala tuk. občina za cerkv. orgljanje sposobnega učitelja polskati, potem pa še poleg tega za letno plačo najmanj 120 gl. v ta namen potrositi. Ker pa imamo zdaj v cerkv. petju jako izvrstnega in hvale vrednega g. učitelja, zatoraj bi bilo bolj koristno, da se ta stvar začasno odloži.

Cest. g. Ivan Kravanja je šel 6. dne tega meseca zjutraj iz Barke v bližnjo vas Vatovlje pridigati. Ali glej, človek obrača, Bog pa obrne. Prigodilo se je namreč, da je mej potjo blizu nekega potoka hudournika od srčne kaplje zadet mirno v Gospodu zaspil. Njegov pogreb je bil 8. dne septembra ob 6. uri popoldan na Barki.

Spremlilo ga je k počitku 6 čestitih duhovnov iz bližnjih kraških vasi, brklne okolice s precej obilo množico domačega ljudstva vred.

Ganljivi pogrebni govor prečestitega g. župnika iz Rodika je vzbudil mej pričujočimi veliko žalost, tako da je navzoče ljudstvo po cerkvi jokalo.

Rajni gospod je bil doma z Gorenjskega in jako prijazna duša, ter zaradi njegove starosti živel v pokoju, pa še marljivo svojo službo opravljal. Bodi mu zemlja lahka!

V Lokvi. 20. sept. — Preveč govoriti ni prav, in preveč molčati spet ni prav. Govor je srebr, molk je zlato, pravi pregovor. Zato prosim, g. urednik, naj mi bode dovoljeno malo besed o posvečevanju praznikov velikega in malega Šmarina.

Dokaj slovesno smo na eno stran svetkovali praznik Marijinega rojstva, na drugo pa ne. Koj za rana jutra se je videlo v naši prijaznej »Lokvi« mnogo ljudstva iz tržaške okolice v narodnej noč, lepo prijazno jutro jih je izvabilo od doma v bližnje Kučide, kder se navadno vsako leto, ako je ugodno vreme, zbere ogromna množica ljudstva k ondodnej cerkvi, sezidanej na zelenem holmcu, posvečenej Materi božjej, da jo tamkaj obiskovalci milosti prosijo.

Koj po sedmih urah se je zaslislalo iz našega zvonika blagoljubno milodoneče pritrdovanje zvonov, mnogo ljudi si videl pri slovesnej sv. maši v naši cerkvi iz spodnje in gornje tržaške okolice, potem pa so se napotili za deseto uro v Kučide. Res smo se skupno sešli v božjo vežo, da bi skupaj bili pri lepej slovesnej službi Božjej, pa glej, varali smo se; pevcu in orglje na koro so zapeli dubro znano mašo: »O Bog, poglej iz visočine, ko pa se je približal čas, da mašnik zapoje »Gloria in excelsis Deo«, ni bilo glasu iz mašnikovega grla, tedaj je bila maša navadna tiha, pevcu in orglje pa so naredili vse, kar je spodobno na takšen praznik. Isto tako se je zgodilo pri popoldanskem blagoslovu. — Omeniti moram, da je bilo prav tako na veliki Šmarin in v večjih raznih praznikih. Zakaj se to dela v naši cerkvi, tega ne vem, kdo je temu kriv?

Uže večkrat sem pero pomolil radi leppega petja, koje se dan danes po bližnji okolici lepo razvija in napreduje; uže večkrat sem tudi jaz pisal, da tudi pri nas, v naši duhovni, se je začelo na to delati, da bi se narodno in cerkveno petje nekoliko zboljšalo; ali vsakokrat je kakšna ljudska pognala in ostalo je vse pri starem. Zakaj tako?

Na noge! Mladeniči in sposobni možje, zdaj je čas, če imate kaj veselja do millega petja, ker dobro vam je znano vsem, da smo vdobili v svojo sredo navdušenega vstrajnega mladeniča cerk. organista in pevovodjo Hrabroslava Ražma, prejšnjega organista v Bazovici, kojemu so meki Bazovčani za njegov trud še nevaležnipoštali, njega nepopisljivo veseli podučevati cerkveno in narodno petje, ter mu je tudi mar za povzdigo našega millega slovenskega naroda. Tedaj mladenci in možje, zbistrite si um in predstavite si pred očje pevsko društvo »Skala« iz malih vasic, Padrič in Gropade, to društvo obstoji iz kmečkih mladencev, in večina njih iz

mož, katere je omenjeni mladenci v kratkem času tako izurili, da uže zdaj teške komade izvrstno pojó. Bog daj, da bi tudi pri nas ostala mrtva omenjena »Skala« od dne 16. avg. tega l., kateri dan je to društvo prišlo k nam v bližno Lokvo, ter na vrtu gostilne g. Mihe Božeglava pri kozarcu dobre bržinske kapljice prepevalo razne slovanske pesni tako, da je daleč okrog po lokavski planjavi odmevalo. Iz srca čestitamo vam. Skalši, in se vam zahvaljujemo, da ste nas obiskali ter vas uljudno vabimo, da v kratkem času zopet pridete v našo prijazno vas, da bi tukajšnji mladenci in možje si dobro v srce vtisnili pesnikove besede: »Ptica brez perut je mrtva stvar, kaj meni svet brez petja mar«.

Delajmo neutrudljivo na to, da zdramimo opet našo »Skala«, koja nam je v minolem zimskem mrazu trdno zaspala, delajmo vstrajno, da jo obudimo zopet k novemu življenju, in da pokažemo, da so tudi v Lokvi zvesti sinovi majke Slave, uneti za mili svoj narod. Buditelj.

Iz dolinske županije. 19. septembra. — Redka slavnost se je vršila v Ospi 8. sept., kder je obhajal preč. g. Matija Braucher, dekan v pokoju, svojo zlato mašo. Veselje je pršinilo vsako krščansko srce, ko je nastopil pr-srečni dan za Ospe, katera ima v svojej sredi prečestitljivega zlatomašnika. Po neumornem trudu in skrbljivosti sedajnega čest. gosp. duhovna je bila cerkev prelepo ozalšana. Zunaj nad vratni je bil primeren napis: »Zlatomašnik, bod pozdravljen!« in na zastavicah je bilo brati: »Osapska fara kliče: slava! vse je bilo v lepem zelenju.

Pri najlepšem vremenu se je zbrala mnogobrojna množica vernega ljudstva. Pribitli so preč. duhovniki, prijatelji g. zlatomašnika, da povišajo se svojo navzočnostjo izvanredno slavnost; mej drugimi prečastni gosp. kanonik Jan, kateri je imel tudi temu dnevu primeren govor. Točno ob 10 uri so zadoneli topi, zvonovi lepo ubrano zapeli, ker se je pomikal sprevod iz župne hiše se zastavo na čelu proti cerkvi. Dospevši v cerkv. pred veliki oltar intoniral je zlatomašnik izvanredno krepko: Veni creator Spiritus, in veličastno se je odmeval stari, pa še vedno veličastni Riharjev »Pridi sveti duh«!

Potem stopi na leco preč. g. kanonik in bilo mu je brati na obrazu imenitni pomen tega dneva. Pazljivo je občinstvo poslušalo podučljivi govor; marsikatera solzica je zalgrala v oči vernega poslušalca.

Konečno se obrne preč. g. govornik k zlatomašniku, ter ga opomini na veliko milost, katero je od Boga prejel, da more danes po minolih petdesetih letih najsvetejšo daritev opraviti. Naj se mu zahvali za to milost in za vse prejete dobrote. Naj pa tudi prosi milosti za vse, katerim je bil dušni pastir v tej dolgej dobi. Pri maši se je pela hrv. maša: »O Bože,« po občnem mnenju za Ospe še precej dobro. Tu moram poudarjati; ako bi mej pevcu vladalo več navdušenja za lepo cerkveno in narodno petje, dalo bi se marsikaj doseči. Ako se pa gleda na to, da mora vsak majhen trud plačan biti, taki pevci ne bodo nikdar dobro peli.

Znaite, kar je lepo, to je tudi častno in to je tudi kos plače. Toraj več navdušenja — pa brez zamere!

Po maši je bil »Te Deum«, da smo Boga zahvalili za ta vesel dan, ki nam bo vsem v spominu do poznih časov. Hvala gre pred vsem preč. gosp. Vondini, ki je naj več pripomogel, da se je slavnost na tak način slavno izvršila. Hvala tudi gospodu županu Vodopivcu, ki je pravi mož in s katerim se da vedno kaj častnega izvesti, kateremu ni mar ne za kapljo vina ne za kosček mesa, in tako je možato.

In da zaključim svoj dopis, kličem še enkrat: Za zlato mašo, o Gospod, Ti slavo poje mili rod. Daj nam se zlatomašnikom, Prit' skup v nebeški dom!

Rodoljub.

Iz Kozine v Istri. 16. septembra. — (Izv. dop.) — Nedavno sem prejel brzojavko s tukajšnje postaje glede naročbe silno potrebnega ledu, ali prepisana je bila tako neumljeno, da bi se jo i mašku ustrašila; čudno se mora tem več to pokvarjenje vsakemu dozdevati, ako se pomisli, da je bila depeša v laščini sestavljena, in da jo je sprejel Furlan.

Vse drugo je v tem oziru ravnanje in korektnost te postaje načelnika g. Jerine, od katerega naj bi se omenjeni in v pomoč dodani g. uradnik službovanja učil.

Slavno dotično ravnanje pa se prosi, naj bi vendar v tej zadevi toliko pospešilo, da se zaradi nepotrebno slabe in nerazumljive pisave dotičnega telegrafskega uradnika občutljive zapreke odvrnejo.

Iz Gradiške ob Soči. 22. septembra. — Znano je, da Vi ljubiti in zagovarjate pravico in resnico, za tega delj Vas prosim, izvolite uvrstiti nekoliko redkov v Vaš cenjeni list: V c. kr. kaznilnici v Gradiški je preko 300 ječnikov večina

slovenske narodnosti in kateri ne znajo drugega, nego slovenski. — Ti nesrečni ljudje so obsojeni za različne zločine. — Tamo so zaprti da odsede svojo osodo in da se po mogočnosti poboljšajo.

Uradniki in stražarji, kateri jih nadzorujejo, imajo sveto dolžnost, z njimi občeovati in jih nagovarjati pri vsakej priložnosti na dobro pot. — Jaz prašam v ime božje, kako je pak mogoče občeovati in nagovarjati na dobro pot pokvarjenega človeka, če ga človek ne umeje.

V c. kr. kaznilnici v Gradiški se nahaja voja in dva diurnista ex oficija, katerih nobeden ne zna slovenski. Kadar se imenujejo c. kr. uradniki za Primorje, zahteva se od njih znanje slovenskega ali hrvaškega jezika. — V koliko mi je znano, tu li v c. kr. koperske kaznilnici nije mnogo boljše. Tam je blizu 700 ječnikov, večinoma Hrvatov iz Dalmacije in Istre.

Bilo bi pravično, da bi bili vsi uradniki in stražarji smožni slovenskega ali hrvaškega jezika. Če ga ne znajo, naj se ga nauče. Nekateri uradniki vedo dobro dokazati na papirju, da znajo govoriti in pisati več jezikov, a v praksi vedo sto besed in one smešno izgovarjajo.

Vsak pravi uradnik, občinski al pak državni, mora zvati jezik strank, če hoče dobro in savestno izvrševati svoje dolžnosti.

Domače in razne vesti.

Cesarjeva Štefanija je potovala v nedeljo z brzovlakom ob 7^h uri zjutraj. V Miramaru so se zbrali vsi visoki dostojanstveniki, namreč pa namest. g. baron Pretis z gospo in hčerjo, katera je cesarjevej izročila prekrasen šopek, potem vojaški poveljnik f. l. Koher, generalmajor Pollini, mornarski poveljnik kontreadmiral Wipplinger, mestni župan dr. Bazzoni, namestniški tajnik, g. vitez Conti in še več drugih. Vsi ti so visoko gospo pozdravili uže na stopnicah, ki drže iz miramskega parka v notranje preostor postaje Miramar. Na postaji pa je bilo zbrano vse polno okoliškega ljudstva, katero je visoko gospo, ko jo je zagledalo, pozdravljalo se »Živio« klici. Cesarjeva je govorila z raznimi gospodi, ali ko je grof Bombelles zagledal poslanca Nabergoja, ki je stal na strani in se ni niti mislil predstavljati, ker je bil namenjen v Trst, poklicel ga bliže, in cesarjeva gre naravnost k njemu ter mu poda roko, katero on spoštljivo poljubi, na kar se je cesarjeva še nekoliko minut z njim pogovarjala, ter mu konečno dala nalogo, da se v Njemem imenu zahvali posebno okoliščanskemu ljudstvu, ki je v času Nje bivanja pohasalo toliko udanosti in ljubezni do Nje in do cesarske hiše.

G. Nabergoj je bil, videlo se mu je, ginjen nad toliko ponižnostjo in dobrohotnostjo visoke gospe, in vse okoličane sme odlikovanje ujhovega poslanca napolniti z veseljem in ponosom. Otpeljala se je cesarjeva mej Živoklicki ljudstva, katero je bilo ob železnici razpostavljeno. Ali v Grišanu jo je čakala prekrasna ovacija. — Tam je bilo zbranih in ob železnici zastavljenih nad 400 udov društva »Austria« v črnej obleki, nad 200 veterani v uniformi in vse polno okoličanov.

Mej ogromnimi Živio in Evviva klici metal so udje društva Austria na tisoče najlepših cvetic v vagon, in na vagon, kder se je peljala visoka gospa, tako sicer, da so vagon kakor obsuli s cveticami. — Cesarjeva je prijazno na oknu pozdravljala in vejala z belo ruto, in nekda je bila ganjena do solz.

Nabrežini je bila zopet druga ovacija, tam je čakalo vse polno Tržčanov, mej njimi največ udov del. podp. društva, in mnogo domačih ter so visoko gospo zopet navdušeno pozdravljali ter ji metal šopek v vagon. Tudi v Sežani in v Postojni so se penavljale enake ovacije; v Ljubljani pa je bilo na kolodvoru in pred njim in ob železnici kar na stotine in stotine ljudi, ki so cesarjevo klicali Živio in cesarjeva je na vse strani kaj prijazno odzdravljala. Na kolodvoru kaj je pozdravil teč. predsednik, s katerim je bilo tudi mnogo drugih dostojanstvenikov in generaliteta. — Mora se torej reči, da je bilo cesarjevo letošnje bivanje na Primorskem nov dokaz, kako zvesto je naše ljudstvo svojem cesarju in kako ljubi ono vse ude cesarske hiše. — Takih ovacij brez vsake oficijalne agitacije se pač ne vidi povsod in pogostoma. Zarad tega pa je prav gotovo, da je cesarjeva vzela se seboj najlepši spomin iz naših krajev in se je tudi gotovo nadejati, da se prihodnje leto cesarjeva St-fanija zopet vrne, a ne sama, temuč z cesarjevičem in sploh s vso visoko prestolonasledniško rodbino.

Imenovanja. Pri tržaškem finančnem voistvu so bili imenovani: računski oficijal Stefan Bač za računskega revidenta, računski asistent Lovre Scher za računskega oficijala in računski praktikant Osvald Barsan za računskega asistenta.

Kontrolni zbor dež. brambe bode v vojašnici deželne brambe pri sv. Ivanu. In sicer se imajo prestaviti: 25. in

26. oktobra vsi tisti vojaki, ki so se ne posrednje za 72. obataljon deželne brambe nabrali; 27. oktobra tisti, ki so doslužili v stojnej rojski in bili v ta bataljon uvrščen; 28. oktobra vsi drugi vojaki, ki bivajo v Trstu in okolici, pa spadajo v druge bataljone. Došli imajo z sabo prinesiti vojaško popotnico. Zborovanja se začne zjutraj ob 8. uri. H kontrolnemu zboru in treba priti onim, ki so v zadnjem službenem letu in tistim, ki so se udeležili vojaških vaj in so bili to leto v dejanskej službi.

Društvo sv. Cirila in Metoda v Trstu se snuje in se je k temu društvu oglasilo uže blizu 150 udov. To društvo bode imelo svoj sedež pri sv. Jakupu in si postavi za glavno zadačo gojitev dobrega slovenskega cerkvenega petja v raznih cerkvah Trsta, posebno pa pri sv. Jakupu. V nedeljo, 27. t. m. ob 5 uri popoldne bode uže prvi občni zbor tega društva in sicer v prostorih delalskega podpornega društva v ulici Molin piccolo št. 1 v prvem nadstropju. Pri tem zboru se prečitajo, in ako potrebno, popravijo pravila, ter se izvoli odbor, kateremu se potem da nalogo, da pravila precej predloži vladi v potrjenje. Začasni odbor vabi vse one Slovence, ki imajo veselje do tega društva, da se udeleže tega zbora, pred začetkom katerega se morejo vpisati v društvo, posebno pa prosí, da li se zbora udeležila tudi čestita duhovščina. Nam ne o-tane drugega, nego da pohvalimo možé iz prostega našega naroda, kateri so se postavili na čelo lepemu društvu, ki bode v mestu širilo pravi krščanski in slovenski duh.

Nova banka v Trstu. Z Dunaja se poroča, da se tam ozbiljno pečajo s tem, da se v Trstu ustanovi nova banka. Posebno »Länderbank« in dve drugi nemški banki se za to prizadevajo. Vodja nove banke bi bil sibiški konzul v Trstu, g. Kabiglio. Ustanoviti se ima k malu tudi podružnica Anglobank.

1300 križev i nagrobnih kamenov na prodaj. Mestni magistrat naznanja, da je bilo na katoliškem pokopališču pri sv. Ani okoli 1200 križev i nagrobnih kamenov izruvanih, ki se kakor občinska lastnina prodade, ako se ne reklamirajo. Kdor tedaj misli, da ima na kateri križ ali nagrobni kamen pravico, naj se oglasi do 15. oktobra t. l. v petem odelku mestnega magistrata.

Tržaške novosti:

Himen. Ozenil se je v ponedlek c. k. policijski komisar, g. Krištof Busich, v Trstu jako poznana in čislana osoba, z gospico Adelo Pimpachovo.

Poojstrena razpoda. Ivan Bassi je bil v zadnji sesiji poroto obsojen na 3 leta ječe, ker je v Žavljah kotlarja Hrovatina z nožem zaklal. — Državnemu pravdniku se je zdelo ta kazen premajhna in je apelloval na višo sodnijo, katera je kazen podvojila, namesto 3, bode torej sedel 6 let.

Nov ital. list liberalne barve Il Mattino dobimo s 1. oktobrom. Ta list bode delal konkurenco Impertinentu in Šalobardi, urednik mu bode znani lahonski Hrvat z Reke, Henrik Matković. Mož pravi, da ne bo pisal iredentarsko, ali svetu naznanja ob enem 3 sodelalce, ki so vsi trije znani iredentarji. Morda bo bolj zakrival svoje Lahonstvo, da na svoje imenice vlovi tudi nekatere patrijote, ki diše ob Cik riji. A Slovenci so tukaj na svojih tleh, le renegati nemajo domovine. Dosti ne bode tudi na tem listu.

Grški kralj je prišel danes zjutraj v Trst, pa se je precej vkrcal v svojo jahto »Amphitrite«. Grška kolonija mu je na kolodvoru napravila ovacijo. Kako hite domu mali kralji. Nekaj se kuha tam dol.

Umrla je znana prodajalka tobaka v Žitkovi hiši na oglu akvedota in Corsia Stadion, po imenu Liza v 60. letu. Omenjena je bila rojena Ljubljancanka, pa je v isti prodajalnici protajala tobak 45 let, vsled česar jo je ves Trst poznal.

Na velikem trgu v Trstu je v nedeljo nag okoli skakal 60letni krojač Peter Sp. doma iz Rude na Furlanskem. Policija ga je vzela in odpeljala v nočnišnico.

Kaplja je zadela na bors enega prvih tržaških trgovcev, Francoza Eduarda Bideleux, in je precej na mestu umrl.

Petarča je počila v ponedlek pred hišo št. 8 v Androna del Moro. — So tedaj sopes začeli!

Nož. — Dva italijanska mornarja sta se sprla v ponedlek na ulici, pa precej zgrabila za nož; ranila sta eden drugega tako, da zdaj oha ležita v bolnici, eden celo v smrtnoj nevarnosti.

Poskuščen samomor 43 letni kmet okoliščan iz Škorklje, nek Franc C. se je iz samomornega nemena vrget v domači vodnjak. Ker so pa bili mnogi ljudje blizu, so ga potegnoli iz vodnjaka še živega.

Na Opčinah so torej včeraj delili premije za lepo živino; živine je bilo nad 100 glav razstavljene in jako lepe; vse bi bilo prav, da le ni bilo cikorie vmes, kajti kakor se nam poroča, razstavil je tudi šior Poldo nekoliko živine in dobil par premij v denaru. On kot othornik in večji posestnik, ne bi smel sicer kouku-

rirati za darove, ker ti so namenjeni samo malemu kmetu; ali kako je nekda za nos vodil komisijo? Svoje krave je nekda izročil nekemu Decarli cikorjašu iz Katinare, pa še nekemu drugemu cikorjašu iz Kontovela, ta dva sta dobila darove, katere morata nekda potem odrajati štor Poldu. Ako je to res, kakor se meji listvom sploh govori, potem moremo le gratulirati Cikoriji.

Podmelska čitalnica priredi v nedeljo 27. t. m. »besedo« s tem le sporedom: 1. »Zvezna«, pesem. 2. Nagovor. 3. »Domovina«, pesem. 4. Deklamacija. 5. »Triglava«, pesem. 6. Trogovor. 7. »Pravo junaštvo«. 8. »Mlatiči«, pesem. 9. Igra: Zupan. 10. »Lahko noč«, pesem. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina 10 kr. Posebnih povabil ne bo.

Narodno gospodarsko vest. Občni zbor za konstituiranje gospodarske zadruge za okraj Podgrad, kateri je bil napovedan na 13. septembra, odložen je na splošno željo mnogobrojno došlih gospodarjev, do 27. septembra t. l. in nadaljevalo se bo mej tem časom sprejemanje družabnikov po osnovalnem sporazumstvu v Materiji t. št. 1, kder se lahko oglašajo za pristop osebo ali tudi pismeno.

Obstanek zadruge je sedaj zagotovljen vsled zadostnega števila pristopnih družabnikov; ampak z ozirom na svrhu zadruge je želeli večje deležbe iz občin Jelšane in Podgrad, ker tam ni še družabnikov na izhodu za odobrnike. Tudi želja, izražena od Podgrajcev, naj se preloži seže iz Materije v Podgrad, je tako dolgo neizpeljiva, dokler zadruge ne pristopijo tako mnogostevilno, da pri pribodnjem obnem zboru dosežejo večino za predruženje pravil v tem smislu.

Do sedaj pristopili družabniki se pa temu odločno protivijo, mened da koncesije v tem, iz ekonomičnih ozirov, ne morejo dalje segati, nego da se občni zbori zadruge alternativno skicirajo v vseh občinah okraja, iz katerih zadruge pristopijo vanj prilično število družabnikov. Za preklapanje sedaj za zadruge pa je neizogibno predruženje §. 3 pravil, po postavitvi poti vsled sklepa občnega zbora; osnovalni odbor v tem nikakor ne more kreniti, ker pristopili družabniki zahtevajo konstituiranje zadruge na podlagi pravil — *kakor sedaj obstoje*. Ne kaže torej drugače, ko pristopiti zadruge mnogobrojno in doseči večino za predruženje §. 3 pravil po postavitvi poti. Sporazumljenje v tej zadevi ni tako težavno, kakor se domneva in sploh to prašanje ne more zavirati koristnega delovanja zadruge, katero se ima začeti takoj po konstituiranju.

Upati je torej, da se izidni tekmovalne v pristopu k zadruge in da bo v kratkem času v vsem okraju malo gospodarjev *neudov*; in upati je tudi, da novoizvoljeni odbor bo s pravim taktom vedel uporabiti to tekmovalno splošno doobremu v prid.

Na noče tedaj gospodarji in pridno pristopite ter se udeležite konstituiranja zadruge dne 27. septembra v Materiji.

Kolera. Na Španskiem zbolijo še vsak dan za kolero blizu 1000 oseb in umre jih tretjina. V Italiji pa se ta kuga vedno bolj širi in vedno hujše razsaja, samo v provinciji Palermo je 19. t. m. zbolelo 258 oseb in umrlo 185. Mesta v Siciliji se hočejo težaj od mesta Palermo popolnoma izolirati in zato zahtevajo, da se ustavijo železniški vlaki ter hočejo to z silo doseči, vsled tega je italijanska vlada poslala mnogo vojakov v Sicilijo, da red vzdrže. Italijanski kralj je podaril 50.000 lir za bolnike na kolero in mestu ponudil svojo vilo »Favorita« za bolnišnico.

Nesreče. V Conde-sur-Escaut se je pri zidanju neke hiše porušil oder in 28 delavcev ubil. — Na ogersej državnej železnici na zemunski žrti sta 15. t. m. trčila dva vlaka. En popotnik je bil usmrten, štirje so nevarno ranjeni, razbilo se je sedem vozov za popotnike in štirje tovorni vozovi.

Velika ustanova. Knez Aleksander Ljubomirski, ki stanuje v Parizu, vložil je pri tamošnjem poslanstvu pismo, s katerim daruje dva milijona frankov c. k. vladi v ta namen, da se v Krakovu ustanovi zavod za zapuščene in zanemarjene otroke iz Galicije in Krakova.

Prebivalstvo v Carigradu. Po letošnjem štetju ima Carigrad 871.562 prebivalcev, mej temi je 384.910 muhamedancov, drugi so večji del kristijani, največ je Grkov in Slovanov; ju lov je tam 44.361.

Tržno poročilo.

Bolgarski državni prevrat je vplival toliko na trgovino, da so postale cene nekaterih blaga, posebno žita bolj napete s tedenco, da gredo še veliko višje, kar pa skoro ni verjetno. Tudi kolonijalna blaga cene so nekoliko bolj napete. Sicer pa se spekulacija pri vsem tem ne upa na dan.

Borsno poročilo.

Telegrami iz Bolgarije so našim borzizancem zmešali glave, bila je včeraj na

borsi prava zmešnjava, kurzi papirjev so rapidno padli, kurzi valut, posebno Na poleonatorov pa so v hipu postali za 50 do 60 soldov. Borsna je tudi šadenes vzemirjena; tola naša menenje, da bi bilo zljaj varna spekulacija a la hausse na papirje, ker predno bo 14 dni, bodo kurzi sopot prišli na ugodno stanje, katero je bilo še zadnji petek.

Dunajska Borsna

dne 22. septembra

Enotni drž. dolg v bankovcih 81 gld 85 k.	
Enotni drž. dolg v srebru 81 • 55 •	
Zlata renta 109 • 20 •	
5% avst. renta 98 • 90 •	
Deinice narodne banke 865 • 70 •	
Kreditne deinice 282 • 70 •	
London 10 lir sterlin 125 • 80 •	
Napoleon 9 • 96 •	
100 državnih mark 5 • 90 •	

Javna zahvala

Podpisano obrtniško društvo si šteje v največjo čast, da so si uprav naše prostore odbrali odlični naši rodoljubi poljskih in českih nam bratov ter s tem nam napravili vesel in prekrasen večer, ki nijednemu navzočemu Slovanu ne izgine iz spomina. Radostno se zahvaljujemo tem plemenitim gostom in jim tem potom pošiljamo najgorkrjši pozdravi!

Na Vrdeli v 20 dan septembra 1885.

Odbor obrtniškega društva.

Bratje Sokoli!

Uljudo Vas vabimo k populudanskem izletu, kateri bo na nedeljo dne 27. t. m. v Pasjovcu, Dekani v Istri. Zberemo se v društveni telovadnici, odidemo točno ob 2 uri ksv. Jakobu, odkoder se onpeljemo z omnibusi in se vrnemo po 10 uri zvečer.

Na zdravje!

Za odbor »Sokola«:

Starosta: Josip Mankoč. Tajnik: Josip Dražil.

Le predvelskega. Zvestenau. Vaše Blagorodj! S tem pismeno potrjujem, da sem uže mnogo let bolehal na želodečnem krču in da so mi med vsemi pomočki, koje sem rabil največ pomogle hvalevredne švicarske kroglice lekarja R. Brandta in zategadelj jih najgorše priporočim vsem onim, ki trpe na enakih boleznih. Z spoštovanjem Josip Fitz, krojač.

Naj se dobro pazi, da vsaka škatljica R. Brandtovih kroglic (na prodaj po 70 kr. v lekarnah) ima na sebi bel križ na rdečem polju in ime R. Brandt ter naj se vsaka drugačna ne kupi.

Podpisani nenasanja p. n. občinstvu, da je odprl v ulici *Barriera vecchia* št. 8.

Trgovino z dežniki

z bogato zalogo toliko svinatih, kolikor volnatih in bombažnih dežnikov. Popravljiva tudi dežnike in solčnke. 1-24 Giulio Grimm.

Nek zavod išče administraterja. Prednost imajo penzionisti, ki so bili pri računstvu in so zmožni slovenskega in nemškega jezika. Glede plače in drugih pogojev izve se vse natančno pri našem uredniku.

Mladenič

iz dobre hiše, Tržačan, ki zna slovensko, nemško in italijansko, bi rad šel za *praktikanta* v kakoršno prodajalnico raznega blaga, tuji na deželo. — Več pové naš urednik.

Marijacejske

želodečne kapljice,

izvrstno delujoče zdravilo pri vseh boleznih na želodcu. Nevarnečljive do brote je posebno vpliv njih pri nečistoči, slabosti želodca, ako z grla, smrdi, napenjanju, kislem pehanju, koliki, želodečnem kataru, gorečice (razvici pri preobilni produkciji sline, rumenici bluvanji in gnusu, glavobolu, (ako boli iz želodca) krčev želodcu, zabasanji, preobilnosti jedi in pijaci v želodcu, proti glitiam, boleznim na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali na morjadam. Cena steklenici je z nakasom vred samo 35 nov. Glavni zalag ima lekarničar »k angelju varhu«.

12-52

D. Brady Krenslor, Morava.

V Trstu jih pa dobite pri lekarničarju J. Saravallio blizu starega sv. Antona.

LA FILIALE della BANCA UNION TRIESTE

s'occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambio valute.

a) Accetta versamenti in conto corrente: Abbuonando l'interesse annuo per Banconote 3% con preavviso di 5 giorni 4% " " " " 12 " 4% " " a sei mesi fisso per Napoleoni 3% con preavviso di 20 giorni 3% " " " " 40 " 3% " " " " 3 mesi

Godranno dell'interesse aumentato le lettere in circolazione con 5 giorni di preavviso dal 6 novembre a. e. quelle con 12 giorni dal 13 giorni e quelle con 24 giorni dal 25 novembre a. e.

IN BANCO GIRO

abbuonando il 3% interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a vista verso cheque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume pel proprii correntisti l'incasso di Cambiali per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegni per queste ultime piazze ed accorda loro le facilità di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incassa dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso d'assegni, cambiali e coupons, verso 1/4% di provvigione.

c) accorda ai suoi committenti la facilità di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso di coupons alla scadenza.

La Filiale della Banca Union (Sezione Merel) s'incassa dell'acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico o Warrants. 3-3

Švicarska ČOKOLADA in CACAO

40-12

AM. KOHLER & FILS v LA SALLE (Švica)

Generalni predstavnik za Avstro-Ogrsko L. H. BERNSTEIN na DUNAJI

Švicarska Čokolada in CACAO.

Tržaška hranilnica

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 soldov do vsacega zneska vsak dan v tednu, razun praznikov, in sicer od 9. ure do 12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10. do 11. ure zjutraj. Obresti na knjižice 3%.

Plačuje vsak dan od 9. do 12. ure opoldne. Zneske do 50 gld. prav orece, zneske od 50 naprej do 100 gld. je treba odpovedati en dan poprej, zneske od 100 do 1000 gld. z odpovedjo 3 dni, čez 1000 gold. z odpovedjo 5 dni.

Eskomptuje menjice, domicilirane na tržaškem trgu po 3%, 4%, 5%, 6%, 7%, 8%, 9%, 10%, 11%, 12%, 13%, 14%, 15%, 16%, 17%, 18%, 19%, 20%, 21%, 22%, 23%, 24%, 25%, 26%, 27%, 28%, 29%, 30%, 31%, 32%, 33%, 34%, 35%, 36%, 37%, 38%, 39%, 40%, 41%, 42%, 43%, 44%, 45%, 46%, 47%, 48%, 49%, 50%, 51%, 52%, 53%, 54%, 55%, 56%, 57%, 58%, 59%, 60%, 61%, 62%, 63%, 64%, 65%, 66%, 67%, 68%, 69%, 70%, 71%, 72%, 73%, 74%, 75%, 76%, 77%, 78%, 79%, 80%, 81%, 82%, 83%, 84%, 85%, 86%, 87%, 88%, 89%, 90%, 91%, 92%, 93%, 94%, 95%, 96%, 97%, 98%, 99%, 100%.

Oaje denar tudi proti vknjiženju na posestva v Trstu, obresti po dogovoru. 52-44

Trst, 24. marelja 1883.

VELIKA PARTIJA ostankov sukna

(3-4 metre), v vseh barvah za cele moške obleke, pošilja proti povzetju po 5 gld. ostanek.

L. STORCH v Brnu

tvarina (sukno), koja se nebi dopadala, more se zamenjati.

VELIKA PARTIJA ostankov preprog

(10-12 metrov) pošilja proti povzetju komad po for. 3.80.

L. STORCH v Brnu

tvarina koja se ne bi dopadala, more se zameniti.

VLAHOV

Likver okrepiljujući želudac odobren po viših oblastih sa dekretom a pripravljen od

ROMANO VLAHOV

Šibenik (Dalmacija) sa filijalom u Trstu, Via S. Lazzaro Br. 1-A.

Ovaj likver, koji se uzimlje mješano sa vodom, kavom, vinom, teom il juhom, sastavljen je iz vegetabilnih sokova, imajućih zdravotna svojstva, te se njegovo neposredno djelovanje pokazuje u želudcu i kod probavljajućih organah; nadalje čisti krv izpravljajuć slabinu i tromost i pospešujući tek. On čisti polaganu, uništjuje gljstve ublažujući kroničke hrpavosti jetarah, slezena, umanjujući sve malo po malo zastajale bolesti hemoroidah. Uzine li se likera danomice, čuva od otrovnih miazmah, proizvodnih koli od pokvarena zraka, toli od epidemijah, zato je izvrstan lek proti *groznici* i proti *koleri*. Ono pako što sačinjava pravu osebinu likera u zdravstvenoj struci jest, što oslobadja ljude odane srčbi i pokunjnosti od škodnih posledicah, koje čovječanstvu daje veliki broj nesrećnih. Zaista iza malo danah čovjek, koji se služi tim likerom čuti, da mu je povrćena životna snaga, i čuvstvo blagostanja čini ga zadovoljnim, probudjenim i avježim za svaki tad. 14-5

Da se olakoti kupovanje obćinstvu gospodar tvornice osnovao je na široko razprodaju svoga likera, koji se može dobiti u svih kavanah i raklajšnjah.

Akviziterji

za zavarovanje življenja

sprejmo se za jako ugodnih pogojev pri glavnem zastopu banke SLAVIJE v Ljubljani. 3-3

Bez te garstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.

(Varnost. znamka)

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

te odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žirih, nekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mlne popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo *cvetu* zoper trganje po dr. Maliču.

Planinski želišni sirop kranjski, izboren zoper kašelj, hripavost, vrtaboli, prane in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši, nego vai v trgovini se nahajajoči sokli in siropi. 20-15

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje, najboljšo vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda, najboljša za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust 1 steklenica 40 kr.

Kričistilne kroglice, c. kr. priv., ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijano osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaznem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr; jeden zavoj a 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Manjš, kakor en zavoj se s poštom ne razpošilja.

Naročila iz dežele izvrše se tako

Lekarna Trnkózy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

VELIKA PARTIJA ostankov sukna

(3-4 metre), v vseh barvah za cele moške obleke, pošilja proti povzetju po 5 gld. ostanek.

L. STORCH v Brnu

tvarina (sukno), koja se nebi dopadala, more se zamenjati.

VELIKA PARTIJA ostankov preprog

(10-12 metrov) pošilja proti povzetju komad po for. 3.80.

L. STORCH v Brnu

tvarina koja se ne bi dopadala, more se zameniti.